

היום נלמד בעזרת ה':

עירובין דף פט

(סוף דף פח:) **וכן שתי דיוטאות:** למדנו במשנה ששתי עליות ואחת מהן עשתה עוקא בחצר, רק לה מותר לשפוך מים לחצר. בתחילה סברה הגמרא, שאמר רבא אפילו ערבו העליות ביניהן אסור לשניה לשפוך. והטעם בגלל ריבוי המים הנשפכים בכמות ד' סאין. הגמרא דוחה מכיון שהדין הוא שאפילו אם העוקה כבר התמלאה מים בערב שבת מותר לשפוך מים בשבת.

הגמרא מסיקה שרבא אמר שאם עירבו מותרים בני העליה השניה לשפוך. טעם הדבר כי בני העליה שעשו את הגומא עשו זאת סמוך לעליותם, ויש חשש שיבואו בני העליה השניה הרחוקים מהגומא להוציא את הכלים מהבתים ולשפוך בתוך הגומא. ולכן רק אם לא עירבו ביניהן אסורים להוציא.

הדרן עלך כיצד משתתפין

פרק תשיעי. משנה: לדעת ר"מ: כל גגות העיר הם רשות אחת, ומותר להוציא כלים ששבתו בגג זה לגג אחר (ואפילו שהדיורים חלוקים למטה בבית לשני בני אדם, כיון שאין תשמיש הגגות תדיר אין בהם חילוק רשויות), ובלבד שלא יהיה גג גבוה מחברו י' טפחים - שאז אסור לטלטל מזה לזה (= יבואר בגמרא).

לדעת חכמים: כל גג הוא רשות בפני עצמו, ואם לא עירבו דיירי הבתים שלמטה אלו עם אלו אסור לטלטל מגג לגג.

רבי שמעון מיקל יותר מכולם: חצרות / גגות / קרפיפות שאינם יותר מבית סאתיים, הואיל ואין תשמישם תדיר כבתים, הרי הם רשות אחת ומטלטלים מזה לזה, ואפילו מחצר של רבים לחצר אחרת של רבים מותר להוציא ללא עירוב. וכל זה דוקא לכלים ששבתו בתוך אחת מהרשויות הנ"ל, אבל כלים ששבתו בתוך הבית אסור להוציאם מחצר זו לחצר אחרת ללא עירוב.

(המשך בדף הבא ↓)

(המשך מדף קודם ↑)

גמרא: טעמו של ר"מ במשנה האוסר לטלטל מגג לגג כשהאחד גבוה י' טפחים

מחברו: כשיש שתי רשויות שעומדות כל אחת לבדה, אבל הם אותה רשות, כגון עמוד גבוה י' ורחב ד' טפחים העומד בחצר, שהחצר והעמוד הם רה"י, אסור לאדם העומד בחצר להניח חפץ על עמוד, גזרה שמא יבואו להתיר להניח על תל גבוה י' ורחב ד' טפחים (= שדינו כרה"י) הנמצא ברה"ר. ואף בגג הגבוה י' טפחים מחברו אסר ר"מ משום אותה גזרה.

למרות הנ"ל - ר"מ מתיר לטלטל מרה"י למכתשת או לגיטת הגבוהים י' ורחבים ד' טפחים העומדים ברה"י, לפי שלא אסר ר"מ אלא בעמוד או בבנין שעליו מושבים את הריחיים העומדים שהם דברים קבועים, לפי שהם דומים לתל ושייך בהם את הגזרה הנ"ל.

הגמרא מקשה: והרי ר"מ מתיר לטלטל מחצר לחצר בלא עירוב, ומה שהוא אסר זה מגג לחצר (= שהרי הוא אסר לטלטל לגג הגבוה מחברו י' טפחים, וכל שכן שאסור מגג לחצר), כלומר שלדעתו כל הגגות הם רשות אחת וכל החצרות הם רשות אחת ומטלטלים מזה לזה אבל לא מגג לחצר. והרי טלטול מחצר לחצר הוא דרך הכותל שמפריד ביניהן, ומדוע מותר? והרי ר"מ אוסר משום גזרת תל?

הגמרא מתרצת: שהם מטלטלים דרך פתחים שיש בכותל, אבל באמת אסור לטלטל דרך הכותל.

למדנו במשנה - שלדעת חכמים כל גג הוא רשות בפני עצמו: לדעת רב מותר לטלטל בגג הסמוך לחברו רק בד' אמות, לפי שהוא פרוץ לרשות האסורה עליו (= הגג הסמוך) ואסור בטלטול. ולדעת שמואל מותר לטלטל בכולו.

כשיש 'מחיצות הניכרות' (= שאין הבתים מחוברים אלא יש אויר ביניהם, ומחיצות הבתים נראים לעומד על הגג) כולם מודים שמטלטל בכולו, מחלוקתם היא 'במחיצות שאין ניכרות' (= שהבתים מחוברים, והעומד על הגג לא רואה את מחיצות הבתים שתחתיו), האם אומרים 'גוד אסיק מחיצתא' (= משוך והעלה את המחיצות) וכאילו

(המשך בדף הבא ↓)

(המשך מדף קודם ↑)

שמחיצות הבתים עולות למעלה ומחלקות את הגגות, ולכן מותר לטלטל בכל גג בפני עצמו, או שלא אומרים 'גוד אסיק מחיצתא'.

תנן: מדברי חכמים במשנתנו 'כל אחד ואחד רשות בפני עצמו' נראה שמותר לטלטל בכל הגג וקשה לרב?

רב יסביר שכוונת הדברים שלא להוציא מגג לגג. כלומר שיש לכלל גג רק ד' אמות ורק באותו גג, אבל אסור לטלטל ב' אמות בזה וב' אמות בזה.

כך יסביר רב גם את המשנה שהביאו בישיבתו של שמואל 'אין להן אלא גגן' - ד' אמות רק באותו הגג ולא מגג לגג.

אמר רב יוסף: רב יוסף חלה ושכח תלמודו. ואמר לאביי לא שמעתי את דברי שמואל שאומרים גוד אסיק במחיצות שאין ניכרות. אבל אביי הזכיר לו שהוא עצמו אמר דברים אלו בשם שמואל לכאורה.

גג גדול הסמוך לקטן: במשנה לקמן מובא שני בתים הצמודים זה לזה, האחד גדול ורחב יותר מהשני (כצורת האות T) וגגותיהם מחוברים למעלה ונראים כגג אחד - הגדול מותר לטלטל גם בקטן אך הקטן אסור לטלטל כלל. טעם הדבר מכיון שהגדול בולט מהקטן לצדדים, המחיצות שלו ניכרות ואנו אומרים גוד אסיק מחיצות שסביבו. והמקום שבו הוא מחובר לקטן שלא ניכרים שם המחיצות, אנו רואים אותו כ'פתח' של הגדול. אבל הקטן שהמקום שבינו פרוץ במלואו לגדול, אסור לטלטל (כדין רשות הפרוצה במלואה לרשות האוסרת עליה שאסורה בטלול).

ועל זה אמר רב יוסף בשם (רב יהודה בשם) שמואל, שדווקא כאשר גרים על הגג בני שני הבתים, שאז המקום שמחבר ביניהם אינו יכול להיחשב כמחיצה, מכיון שעוברים שם כל הזמן הדיירים וזו 'מחיצה נדרסת'. אבל אם גרים שם רק בני הבית הקטן, יכולים הם לטלטל בגגם מכיון שאנו אומרים גוד אסיק מחיצות. מוכח מדברי שמואל אלו כדבריו בסוגייתנו, שאומרים גוד אסיק גם במחיצות שאין ניכרות.

(המשך בדף הבא ↓)

(המשך מדף קודם ↑)

אנא הכי אמרי לך: רב יוסף מבאר את כוונת דבריו: מדובר שיש מחיצות מסביב לגגות הבתים, אבל אין מחיצה שמפרידה ביניהם באמצע הגג. ולכן הגדול מותר מכיון שיש לו מחיצות ניכרות הבולטות מהצדדים, והקטן הוא כפתח שלו. והקטן אסור כנ"ל. אבל אם אין מחיצות מסביב לגג, גם הגדול אסור לטלטל בגגו. מכיון שכל המחיצות הם על ידי גוד אסיק, אי אפשר להחשיב את הקטן כפתח של הגדול כי אינו ניכר שהוא פתח, וממילא גם הגדול פרוץ לרשות האוסרת לו.

והא דיורין אמרת לן: אביי מזכיר לרב יוסף שהוא אמר חילוק בין אם יש שם דיורין או לא (כאמור למעלה בשם רבי יהודה אמר שמואל). ורב יוסף מסביר את דבריו: אם יש מחיצות קבועות 'הראויות לדיורין' מסביב לגג, שאז שניהם גילו דעתם להשתמש בגג שלהם - הגדול מותר להשתמש בשטחו בלבד, והקטן אסור אף בשטחו. מכיון שהקטן עשה מחיצה סביב גגו אסור לגדול להשתמש שם, אך הוא אינו אוסר על הגדול כי אינו פרוץ לו אלא יש פתח ביניהם. אבל הקטן אסור להשתמש בשטחו, מכיון שהוא פרוץ במלואו לגדול.

אבל אם יש מחיצות ראויות לדיורין רק על הגדול ולא על הקטן - גילה הקטן דעתו שאינו מעונין להשתמש בגגו וסילק את עצמו משם, ואז מותר לגדול להשתמש גם בגג הקטן.

עשה סולם קבוע: גגות בתים המחוברים זה לזה, ועשה אחד מבעלי הבתים סולם קבוע לעלות בו לגגו ושאר הדיירים לא עשו, הוא מותר להשתמש בכל הגגות. מכיון שהוא גילה דעתו להשתמש בגגו והם לא עשו כן, הרי הם מוחלים לו על השימוש בגגותיהם.

אמר אביי בנה עליה: גגות בתים המחוברים זה לזה, שהקיף אחד מבעלי הבתים את גגו, ועשה פתח קטן (= דקה) ברוחב ארבעה טפחים הפונה לשאר הגגות של שכניו - הותר לו לטלטל בכל הגגות. מכיון שהוא עשה פתח לכיוונם, והם לא עשו כלום על גגותיהם, הרי הם מוחלים לו על השימוש בגגותיהם.

(המשך מדף קודם ↑)

אמר רבא: לפעמים ה'דקה' גורמת לבעל הגג איסור לטלטל בשאר הגגות, אפילו לדעת רבי מאיר במשנה המתיר לטלטל מגג לגג. זאת כאשר הוא עושה את הדקה פונה לגינה שלו ולא לכיוון הגגות. כי אז אנו אומרים שעשה זאת רק בשביל לשמור על גינתו, והוא סילק את עצמו מהשימוש בגגות.

